

Ключові слова: креативні індустрії, авторське право, суміжні права, право інтелектуальної власності, сучасна держава.

Ключевые слова: креативные индустрии, авторское право, смежные права, право интеллектуальной собственности, современное государство.

Key words: creative industries, copyright, related rights, intellectual property, modern state.

Старицька Ольга Олексіївна

*Національна академія внутрішніх справ
доцент кафедри теорії держави та права,
кандидат юридичних наук, доцент*

НАРИСИ ДО ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СФЕРИ СПОЖИВАННЯ

Сучасний розвиток України як демократичної, соціальної та правової держави, взаємодія її із суспільством неможливий без формування та реалізації державних стратегій та політик за чітко визначеними сферами існування. Однією із головних, особливо за колом суб'єктів, видів державної політики є політика у сфері споживання, оскільки реалізується в усіх царинах суспільного життя. Саме тому, з метою належного її втілення у реальну площину варто підійти до вивчення окресленого питання з використанням засобів науково-теоретичного осмислення.

Для більш ґрунтовного сприйняття та якісного змістовного наповнення категорії «державна політика у сфері споживання» доцільним є звернутися до змісту дефініції «політика». Так, відома вітчизняна вчена теоретик Н. М. Оніщенко термін «політика» пропонує розуміти як мистецтво управління державою; участь у справах держави, визначення форм, завдань, змісту діяльності держави; сферу діяльності, що пов'язана з відносинами між різними суб'єктами стосовно здійснення державної влади [1, с. 199–200]. Дещо схожу позицію має О. О. Іванова, інтерпретуючи зазначену дефініцію як мистецтво управління суспільством, яке характеризує відносини щодо влади між класами, партіями, націями; між державою та народом [2, с. 220].

Розглядаючи категорію саме державної політики варто зацентрувати увагу, що основа її внутрішнього наповнення буде варіюватися в залежності від сфери її здійснення – економіка, державне управління, юриспруденція тощо, предмет якої буде спрямований на конкретну соціальну галузь, в даному випадку на галузь споживання, у якій реалізують життєво важливі споживчі інтереси членів суспільства. Як влучно зазначав Ю. М. Оборотов, зміст державної політики розкривається через способи організації громадянського життя, подолання кризових ситуацій та забезпечення загального інтересу [3]. При цьому основну роль щодо формування, реалізації та забезпечення такої політики відведено органам держави.

На наше переконання, наявність державної політики споживчої сфери особливо актуальним постає у зв'язку із значним розгалуженням як самих видів продуктів, послуг та робіт, так і диференціацією форм та способів їх належного отримання та захисту у разі протиправних посягань. І як свідчить аналіз правової практики останніх двох років досвід, окреслене питання стає ще більш вагомим з юридичної точки зору, оскільки зумовлено поширенням коронавірусної хвороби та частковим обмеженням звичних конституційних прав людей.

Відповідно до чинного законодавства України споживачем визнається фізична особа, яка придбаває продукцію, замовляє роботи або послуги для власних потреб та не пов'язана із метою отримання прибутку (ст. 1 Закону України «Про захист прав споживачів») [4].

У Концепції державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року було передбачено, що з метою належного забезпечення захисту прав споживачів держава повинна здійснювати не тільки контрольню-наглядову функцію, а й вживати превентивні міри щодо недопущення порушення таких прав [5].

Проте, на наше переконання, прийняття самої концепції не є достатнім заходом, який би передбачав належний рівень захищеності споживача. Відтак, вбачаємо за потрібне на державному рівні розробити державну політику споживчої сфери, у якій будуть передбачатися безпосередні етапи її реалізації, де б основними вважалися питання щодо:

- споживчої освіти (у тому числі і на рівні школи);
- налагодження системи установ, які б здійснювали консультування та юридичне супроводження споживачів;
- розробки системи взаємодії між органами центральної влади, органами місцевого рівня та підприємствами чи надавачами послуг;
- координації та підтримки з боку держави громадських організацій зазначеної сфери;
- можливості подання та розгляду скарг на діяльність виробників (продавців) продукції та надавачів послуг;
- формування відкритого доступу до списків неналежних виробників та продавців товарів та послуг тощо.

Таким чином, можемо дійти висновку, що питання ефективної державної політики у сфері споживання є актуальним та потребує як його теоретичного осмислення, так і практичного вирішення. Сучасні реалії функціонування соціуму дедалі частіше стикаються із проблемами належного та гарантованого забезпечення свого права на споживання. Саме тому, зазначене слугує підґрунтям до створення та забезпечення з боку держави належних процедурно-правових та механізмів для правового врегулювання зазначених питань.

Література

1. Мала енциклопедія теорії держави та права / [С.Б. Бобровник, О.Г. Варич, Т.О. Дідич та ін.; за ред. проф. Ю.Л. Бошицького]. Київ: Кондор, 2012. 368 с.
2. Иванов А. А. Справочник по теории государства и права: основные категории и понятия. 2-е изд., стер. М.: Экзамен, 2007. 510 с.
3. Общетеоретическая юриспруденция: учебный курс: Учебник / под ред. Ю.Н. Оборотова. Одесса: Фенікс, 2011. 436 с.
4. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12 травня 1991 року № 1023-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР, 1991, № 30, ст. 379
5. Концепція державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 березня 2017 р. № 217-р

Ключові слова: споживання, державна політика, політика у сфері споживання, процедурно-правове регулювання

Ключевые слова: потребление, государственная политика, политика в сфере потребления, процедурно-правовое регулирование

Key words: consumption, state policy, consumption policy, procedural and legal regulation